

's-Hertogenbosch
7,5 km | 2,5 uur

Praktische informatie

Afstand

7,5 km - 2,5 uur

Startpunt

Station 's-Hertogenbosch,
Stationsplein 147

Markering

Gedeeltelijk gemarkeerd met zeskante
ANWB-bordjes met opschrift 'Bosch
rondje', aangevuld met routebeschrijving

Bereikbaarheid

Het centrum is autoluw en biedt weinig
parkeermogelijkheden. Rond het
centrum zijn verschillende parkeergara-
ges – volg de borden.

Informatie

VVV 's-Hertogenbosch

Markt 77
5211 JX 's-Hertogenbosch
073 612 71 70
www.vvvdenbosch.nl

Adressen

Rondvaarten op de Binnendieze

t.o. Molenstraat 15a
5211 DR 's-Hertogenbosch
073 613 50 98
<http://dagjedenbosch.com>
apr.-okt.

Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch

De Mortel 4
5211 HV 's-Hertogenbosch

073 627 36 80

www.sm-s.nl

di.-vr. 10-17, za.-zo. 12-17 uur

Het Noordbrabants Museum

Verwersstraat 41
5211 HT 's-Hertogenbosch
073 687 78 77
www.hetnoordbrabantsmuseum.nl
di.-vr. 10-17, za.-zo. 12-17 uur

Jheronimus Bosch Art Cente

Jeroen Boschplein 2
5211 ML 's-Hertogenbosch
073 612 68 90
www.jheronimusbosch-artcenter.nl
di-zo. 12-17 uur

's-Hertogenbosch heeft een prachtig, gezellig centrum. Onbetwist hoogtepunt tussen de vele monumenten is de St.-Janskathedraal. Ook het overkluisde riviertje de Binnendieze onder de oude stad kent zijn weerga in geen enkele andere stad. Achter het station, pal tegen het centrum, is het Paleiskwartier ontwikkeld. Vlaggenschip is het nieuwe woongebied de Armada, dat werd beloofd met de publieksprijs voor het meest geslaagde nieuwbouwproject.

's-Hertogenbosch

7,5 km | 2,5 uur

1 U kunt naar eigen inzicht de wandeling beginnen of eindigen met het rondje door het Paleiskwartier achter het station. De **Armada** van de Britse architect Tony MacQuirk bestaat uit tien schuin geplaatste flatgebouwen van verschillende hoogte, aan één kant met hout, aan de andere kant met metaal bekleed. Wie de bolle metalen zijde over het water ziet, kan inderdaad denken aan een vloot van schepen met bollende zeilen.

2 Tegenover de Vismarkt staat aan de Lepelstraat een **Mariabeeld**. Het stond hier vroeger op de binnenplaats van een distilleerderij. Bij latere nieuwbouw werd er een kapelletje voor gemaakt. Er zijn veel Mariabeeldjes te zien aan Bossche gevels. Al sinds de 14e eeuw vindt er jaarlijks in juli een stille omgang of

Beeweg plaats, omdat Maria pestlijders zou hebben genezen.

3 Iets verder staat aan de linkerhand naast de Korenbrug het beeld van **Zoete Lieve Gerritje**, het meisje dat volgens het kinderliedje met een kip naar de grote stad gaat.

4 Aan de andere kant van de brug starten in april-oktober **boottochten over de Binnendieze**. Het riviertje heeft verschillende vertakkingen en is grotendeels overkluisd door bebouwing. Vanaf de boot beleeft u de onderkant van de oude stad.

5 Op de Markt ziet u de classicistische barokgevel van het **stadhuis**, dat in 1670 een oudere voorganger verving. De Schietspij rechts van het stadhuis is het smalste huisje van de stad; een grappig contrast.

6 Rechts van de Verwerstraat is in 2013 het **Museumkwartier** geopend, met daarin het spiksplinternieuwe onderkomen van het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch, dé plek in deze stad voor moderne kunst. Dit museum sluit aan op het Noordbrabants Museum, dat de kunst en de geschiedenis van Noord-Brabant toont.

7 De route maakt een rondje om de **St.-Janskathedraal**. Deze is gebouwd tussen 1380 en 1520 en vormt een hoogtepunt van de Brabantse laatgotiek, zelfs van de hele Nederlandse kerkenbouw. De decoraties zijn talrijk. Vooral het beeldhouwwerk op de luchtbogen is beroemd. Ga zeker ook binnen kijken en bezoek de Bouwloods.

8 Aan het einde van het St.-Janskerkhof gaat de route rechtdoor, maar als u de Hinthamerstraat naar rechts volgt, dan komt u bij het in een oude kerk gevestigde **Jheronimus Bosch Art Center**. Er zijn levensgrote reproducties te zien van het soms fantastische en gruwelijke werk van deze schilder, maar ook wandkleden met aan zijn werk ontleende voorstellingen. In de kelder is zijn atelier gereconstrueerd en een lift neemt u mee naar een prachtig panorama over de stad.

9 Vanaf de Hinthamerstraat maakt u een schilderachtig ommetje langs de **Dieze** via twee smalle steegjes, de Gasthuisstraat en het Rozemarijnstraatje. Het riviertje komt hier even in beeld, om meteen weer weg te duiken in de gewelven onder de bebouwing.

10 Voor de tweede keer op de Markt loopt u langs het 13e-eeuwse huis **De Moriaan**, waarin al geruime tijd de VVV is gehuisvest. Mogelijk was dit het eerste burgerlijke bakstenen bouwwerk van de stad.

11 Let na de Markt op de Marktstraat goed op en ga net voorbij de Hema het steegje in: het **Tweede Korenstraatje**. Via dit straatje en het Eerste Korenstraatje brachten boeren hun graan naar de Markt.

Route

De route is gedeeltelijk bewegwijzerd met bordjes met het opschrift 'Bosch rondje'. Verder kunt u onderstaande routebeschrijving volgen.

A Extra rondje achter het station: naar achterzijde station en rd, **Leeghwaterlaan**. Eerste la, **Verlengde Statenlaan**. Op kruising ra en la langs water. La langs kop van water en nogmaals la, **Bordeslaan**. Einde ra en einde la, langs spoor terug naar station.

Bij de St.-Janskathedraal

B Route door het centrum: start aan de centrumzijde van het station en loop rd langs de **Bosche Draak**, **Stationsplein**, later **Stationsweg** en **Visstraat**. Na brug tweede ra, **Lepelstraat**, later **Molenstraat**. Tweede la, **Uilenburgstraatje**. Einde ra, **Postelstraat**. Vervolgens la (eerste steegje negeren), **Stoofstraat**. Einde la, **Snellestraat**. Eerste ra, **Minderbroedersstraat**. Langs rechterzijde van **Markt**.

C Op **Markt** na stadhuis, **Ridderstraat**. Einde la en eerste ra, **Verwersstraat**. Einde na huisnr. 91 la, **Peperstraat**. Op plein ra, **Parade**, en einde plein la. Voor kerk ra, **Choorstraat**, dan eerste la, **St.-Janskerkhof**. Einde la en meteen

ra, **In den Boerenmouw**. Einde la, **Redemptoristenpad**. Einde la, **St.-Josephstraat**. Op kruising met winkelstraat (**Hinthamerstraat**) rd, **Torenstraat**. Eerste ra, **Kerkstraat**. Net voor kerk ra, **Gasselstraat**. Einde la en direct ra, **Gasthuisstraat**. Einde la (trap af). Volg het Bosch Rondje, la via **Rozemarijnstraatje**.

D Terug op **Hinthamerstraat** ra langs **Markt**. Voorbij VVV en Hema la, **Tweede Korenstraatje**. Einde ra, **Doode Nieuwstraat/Karrenstraat**. Eerste la, **Eerste Korenstraatje**. Op kruising ra, **Kruisstraat**. Einde la, **Visstraat**. Steeds rd, terug naar het station.

Het bedwingen van de 'moerasdraak'

Tijdens de Tachtigjarige Oorlog, in 1579, koos 's-Hertogenbosch partij voor het Spaanse gezag. Een keten van vestingen met als spil 's-Hertogenbosch probeerde de opstandige Republiek te isoleren, maar in 1629 voerde prins Frederik Hendrik met een troepenmacht van 30.000 man een grootse tegenaanval uit op de 'moerasdraak', die door de drassige omgeving voor onneembaar werd gehouden. Een tweede leger van duizenden landarbeiders voerde een plan uit van Leeghwater: de Dommel en de Aa werden ver omgelegd en er werd een dubbele ringdijk aangelegd. Het gebied daartussen werd met paardenmolens drooggemalen. Op het drooggevalen land rukten de troepen van Frederik Hendrik snel op, waarna de stad zich over moest geven.